

UNIVERZITET U TRAVNIKU
PRAVNI FAKULTET

POSLOVNO PRAVO
- PRAVO PRIVREDNIH DRUŠTAVA-

V . P R E D A V A N J A

- POVEZANA DRUŠTVA –
- UGOVORNI OBLICI POVEZIVANJA-

POVEZANA DRUŠTVA I UGOVORNI OBLICI POVEZIVANJA

TEMATSKE JEDINICE:

GLAVA IX

POVEZANA DRUŠTVA

- Vrsta i oblici povezanih društava.
- Društvo sa većinskim udjelima i većinski pravom upravljanja
- Imovinska prava , pravo sticanja prijenos udjela i dr.

GLAVA X

UGOVORNI OBLICI POVEZIVANJA

- Tajno društvo
- Karteli
- Konzocijum

PODUZETNIČKI UGOVORI

- Ugovori o vođenju poslova društva, o prenosu dobiti o zakupu i dr.
- Raskidanje poduzetničkih ugovora ugovora
- Zaštita povjerilaca i prestanak priključenja

POVEZANA DRUŠTVA

Razlozi povezivanja poslovnih subjekata je ostvarivanje poslovnih ciljeva i to:

- **Fiskalna prednost i podjela rizika;**
- **Ostvarenje veće racionalizacije kao i lakše upravljanje;**
- **Proširenje izvora financiranja;**
- **Diktiranje uvjeta na tržištu i sprečavanje uzajamne konkurencije između povezanih društava;**
- **Poduzimanje efikasniji mjera za poboljšanje prodaje proizvoda i vršenje usluga na svjetskom tržištu;**
- **Postizanje povoljnijeg položaja povezanih društava kako u državi sjedištu tako i na globalnom tržištu.**

- Pojam , vrsta i načini popvezivanja poslovnih subjekata regulirani su u manjem broju evropskih zakonodavstava. Dok u SAD-u to nije regulirano propisima i ako postoje povezana društva u poslovnoj praksi.
- Zakonodavstvo u BiH je oskudno u regulativi ove oblasti .(samo ZPD F BiH pod naslovom “ Supsidijarna društva “ ima šest članova).
- U Komunitarnom pravu EU ima posebnu Uredbu o evropskom intersenom Udruživanj / Uredba Vijeća Evrope EU iz 1988/.

Povezivanjem putem kapitala se provodi tako

- da jedno ili više društava drži dionice i/ili udjele drugog društva ili više drugih društava , ili
 - da dva ili više društava uzajamno drže dionice odnosno udjele.
- Druga karakteristika je da se odnosi i svojstva povezanih društava mogu zasnivati na poduzetničkim ugovorima.

Vrste i oblici povezanih društava

- **Pod povezanim društvima** podrazumijeva se povezivanje više pravno samostalnih privrednih društava koja su faktički podvrgnuta jedinstvenom ekonomskom cilju.
- Povezivanje poslovnih subjekata se može zasnivati na :
 1. **povezivanju putem kapitala(kapital ušešće)**- učešćem jednog društva u drugom u cjelini ili djelimično (npr. mješoviti holding ili koncern i dr.)
 2. putem **ugovora o vođenju poslova** i drugih poduzetničkih ugovora;
 3. stvarnim **statusnopravnih povezivanja.**

Kod povezanih društava (bez obzira na oblik povezivanja) uvijek imamo pojam vladajućeg društva (kontrolnog , matičnog ,dominantnog ,upravljačkog društva ili - **Društva majke**) u zavisnim /ovisnim (supsidijarnim, podređenim kontrolisanim društvima - ili **društvima kćerima**)

Opća definicija: Povezana društva su pravnosamostalni poslovni subjekti ,koja su međusobnim odnosima povezana tako da su u ekonomskoj ovisnosti ili pak ako jedno društvo nije ovisno od drugog ,ipak su spojena zajedničkim vođenjem poslovanja.

ELEMENTI POVEZANIH DRUŠTAVA

- Svi poslovni subjekti (bez obzira na oblik povezivanja) zadržavaju poslovnu i pravnu samostalnost –pravni subjektivitet ;
- Svi oblici povezivanja se realiziraju bilo putem kapital učešćem u ovisnom društvu ili statusnopravnim povezivanjem,
- Da se povezivanje vrši poduzetničkim ugovorima.

KONCERNsko PRAVO- pravna disciplina koja ima za predmet izučavanje prava povezanih društava

Skup pravnih pravila koja reguliraju prava povezivanja privrednih društva naziva se tzv. KONCERNsko PRAVO- koji svojim normama na pravičan način štiti ovisna (supsidijarna društava), njihove članove i povjerioce povezanih društava.

Vrste povezanih društava- oblici povezivanja

-Prema uporednom zakonodavstvu, među povezanim društvima mogu postojati slijedeći odnosi (ili oblici povezanih društava):

- 1.Oblik:** da jedno (većinsko) društvo ima većinski udio u drugom (sup idijarnom) ili većinsko pravo odlučivanja;
- 2. Oblik:** dva ili više društava su koncernska društva (društva koncerna)
- 3. Oblik:** da je jedno (ovisno) društvo ovisno o vladajućem društvu;
- 4. Oblik:** da društva imaju uzajamne udjele;
- 5. Oblik:** da su 2 ili više društava vezana poduzetničkim ugovorima;
- 6.Oblik:** da se jedno (priključeno) društvo priključuje drugom (vladajućem) društvu.

Povezana društava smatraju se i ona pravnosamostalna društva koja su povezana kapitalom (kapital učešće) i /ili poduzetničkim ugovorom.- Dakle, zadržavaju **pravnu samostalnost**.

Poslovna samostalnost društva ovisi od osnova i stupnja povezanosti i položaja svakog od povezanih društava.

-Kapital učešća u teoriji se naziva odnos između matičnog i ovisnog društva koji se ostvaruje sticanjem učešća od strane jednog društva u kapitalu drugog društva i vršenjem upravljačkih prava (pravo odlučivanja) na osnovu tog učešća.

-U kontinentalnim pravima pretežan oblik povezivanja poslovnih subjekata se ostvaruje putem **KONCERNA**.

-U anglosaksonskom pravu najčešći oblik povezivanja posl.subjekata je putem **HOLDINGA**.

Oba oblika povezivanja imaju određene sličnosti i razlike sa tendencijom suvremenog poslovnog prava da se te razlike u pravnoj regulativi prevaziđu tako da se u poslovnom svijetu prisutni svi oblici povezivanja od koji su i nastale **multinacionalne kompanije** koje posluju na nacionalnim i međunarodnom tržištu.

Kompanija dobiva karakter multinacionalne kompanije po dva kriterija:

1.Poslovna rasprostranjenost na međunarodnom tržištu.

2.Okupljaju (koncentriraju) veoma veliki broj samostalnih poslovnih subjekata povezanih kapitalom i vođenjem poslovanja u mnogim državama i regionima u svijetu.

- Multinacionalne kompanije su u pravilu organizovane najčešće u kao **dionička društva**.

I OBLIK: Društvo sa većinskim udjelom i većinskim pravom odlučivanja.

- Ovaj oblik povezivanja podrazumijeva da jedno društvo ima većinu udjela (preko 50%) ili većinsko pravo odlučivanja u drugom (supsidijarnom, ovisnom) društvu.
 - Dakle **većinsko društvo je ono** koje ima većinu dionica / udjela ili većinsko pravo odlučivanja u drugom ovisnom (samostalnom, supsidijarnom) društvu, s tim da se podrazumijeva da vlasnik dionica ili udjela ima većinu glasova u supsidijarnom društvu.
 - Ima slučajeve da jedno društvo ne mora istovremeno imati i većinsko učešće u osnovnom kapitalu (preko 50%) i ili većinsko pravo odlučivanja u drugom društvu, jer obim upravljačkih prava ne mora biti srazmjeran sa udjelima dok u dioničkom društvu mogu postojati dionice koje izražavaju srazmjernoučešće u temeljnom kapitalu ali ne sadrži pravo glasa (prioritetne obične dionice bez prava glasa)
 - ODNOS VEĆINSKOG I OVISNOG DRUŠTVA MOŽE BITI PO DVA OSNOVA:
 1. PO OSNOVU VEĆINSKOG KAPITAL UČEŠĆA
 2. KAD VEĆINSKO DRUŠTVO IMA VEĆINU GLASOVA I BEZ VEĆINSKOG UČEŠĆE U TEMELJNOM KAPITALU OVISNOG DRUŠTVA

Obvezujuća pismena uputstva

- Većinsko društvo može supsidijarnom društvu davati obavezujuća pismena uputstva, ako je tako utvrđeno ugovorom.
- Ta uputstva ne mogu biti u koliziji sa odredbama statuta ovisnog društva niti uticati na reviziju ugovora o vođenju poslova.
- Supsidijarno društvo je dužno izvršavati obavezujuća uputstva, čak i ako su po njega nepovoljna (štetna) IZUZEV ako takva uputstva ne služe interesima vladajućeg društva ili pak društva koje je sa njim i sa ovisnim društvom povezano u koncern.
- Većinsko društvo solidarno odgovara za obaveze koje je supsidijarno društvo preuzelo postupajući po obavezujućim uputstvima.
 - **Po našem pravu većinsko** društvo može supsidijarnom društvu davati obavezujuća pismena uputstva , ta ko da na ovaj način većinsko društvo ostvaruje utjecaj na upravu supsidijarnog društva .
 - Ova Uputstva se odnose na cjelokupno vođenje poslovanja ovisnog (supsidijarnog) društva

IMOVINSKA ODGOVORNOST VEĆINSKOG DRUŠTVA

- Imovinska odgovornost ovog društva je neograničeno solidarna za obaveze koje je ovisno društvo preuzelo postupajući po obvezujućim uputstvima vladajućeg društva. u cilju zaštite ne samo ovisnog društva već i njegovih povjerilaca.
- Imovinsku odgovornost imaju zakonski zastupnici vladajućeg društva koji izdaju obvezujuća uputstva ako pri davanju takvih uputstava nisu postupali savjesno i profesionalno sa pažnjom dobrog privrednika , tako da mogu odgovarati za naknadu štete koje je prouzročilo ovisno društvo po takvim uputstvima.
- Ako zbog obveznog uputstva nastupi insolventnost ovisnog društva , većinsko društvo odgovara neograničeno solidarno povjericima u postupku stečaja ovisnog društva ali samo onim povjericima ovisnog društva čija su potraživanja posljedica provođenja obvezujućih uputstava od uprave ovisnog društva.

II oblik: Ovisno i vladajuće društvo

Ovisno društvo je pravno samostalno društvo na koje vladajuće društvo ima direktan ili indirektan uticaj po osnovu kapital učešća ili većine glasova u organima upravljanja.

Taj utjecaj se naročito izražava kroz vođenje poslovanja ili odlučivanja u ovisnom društvu.

Utjecaj vladajućeg društva direktan je na upravu ovisnog društva u:

- vođenju poslovanja ovisnog društva;
- imenovanju većine članova nadzorgog odbora ovisnog društva;
- na izbor ili imenovanje članova uprave ovisnog društva,

Na odgovornost i zaštitu ovisnog društva od štetnih pismenih naloga vladajućeg društva važe ista pravila kao i kod prvog oblika.

III oblik: Koncern i koncernsko društvo

- **Koncern je** forma povezivanja društva koja nastaje na temelju vladajućeg (matičnog) društva i ovisnog (podređenog) društva, uz odgovarajuće kapital učesće tj. jedinstvenim vođenjem poslova društva od uprave vladajućeg društva zaključivanjem ugovora-

UGOVORNI KONCERN

- U koncernu uvijek postoji vladajuće društvo (vodeće) i bar jedno ovisno/ podređeno društvo uz pretpostavku da ta društva čine koncern.

- Da bi jedno povezano društvo imalo status koncerna, treba zaključiti ugovor o vođenju poslova između vodećeg i ovisnog društva (ili više ovisnih društava). – Naš Zakon o PD omogućava zaključenje ugovora o koncernu.

Upravnom smislu, koncern je jedinstveni poslovnii subjekt u kojem se uspostavlja poduzetničko planiranje za cijeli poslovni sistem. Alio i ne za pojedina društva koncerna.

U organizaciono- pravnom smislu, koncern je oblik društava upisanih u sudski registar /registar društva koji ima svoju organizaciju a vođenje društva je zasnovano na statusu koncerna kao vladajućeg društva .

- Kad je koncern vladajuće društvo članice u njemu su ovisna društva, a kada je samo vodeće članice u njemu su ravnopravne

VRSTE KONCERNA

- Uporedno pravo poznaje :
 - vertikalni i
 - horizontalni koncern.
- **Vertikalni je koncern sa elementom dominacije.**
 - U njemu se vladajuće (dominantno) društvo i jedno ili više ovisnih društava grupišu pod jedinstvenu upravu dominantnog društva. Pretpostavka zavisnosti je kapital-učešće.

Ovaj koncern može nastati na više načina : zaključenje ugovora o ugovoru o koncernu , inkorporiranjem jednog društva u drugo i faktičnim putem- faktični koncern

- **Horizontalni koncern je koncern sa elementom koordinacije.**
- Društva koja su ovisna jedna od drugog ugovorom se stavljaju pod jedinstvenu upravu.
- Rukovođenje poslovanjem u horizontalnom koncernu ne može se sastojati u davanju obaveznih uputstava jednog društva drugom društvu. Dakle ovdje društva nisu ovisna jedna od drugog i stavljaju se ugovorom pod jedinstvenu upravu a ad time ne postavnu ovisna i tako formiraju koncern sa elementom jednakosti.

Osnivanje koncerna

-KONCERN NASTAJE OVISNO OD POLOŽAJA DRUŠTVA U NJEMU.

Dva su pravna osnova nastanka koncerna: faktični i ugovorni

1. Faktični koncern (veza vladajućeg i ovisnog društva i veza priključenog društva)- nastaje na osnovu stvarnog (faktičnog) vođenja drugih privrednih društava.

Faktični koncern imamo kada jedno društvo ima u drugom društvu većinski udio a da o tome ne postoji nikakav ugovor.

2. Ugovorni koncern (ugovor o vođenju poslova društva)- predstavlja povezivanje više samostalnih privrednih društava zaključivanjem imenovanog ugovora

U praksi koncern nastaje povezivanjem kapitalom. Jedno društvo osniva drugo (ovisno) društvo, prenoseći na njega dio svoje imovine i određuje mu djelatnost. Zavisno od položaja povezanih društava, u teoriji se razlikuje više vrsta koncerna: ugovorni, faktični i koncern ravnopravnih društava.

Koncern ravnopravnih društava imamo kad ni jedno povezano društvo nema status ovisnog društva od drugog društva. Oni su povezani zajedničkim vođenjem poslova.

IV oblik: Povezana društva sa uzajamnim udjelima

- Privredna društva mogu bit i povezana uzajamnim kapital učešćem. (npr. društvo “A” ima učešće u društvu “B” a društvo “B” u društvu “A”).

Prema uporednim pravima, društva sa uzajamnim udjelima su društva kapitala, koja su povezana tako da svako društvo ima više od 1/4 udjela u drugom društvu, s tim da povezana društva imaju sjedište u istoj državi.

U poslovnoj praksi je moguće :

- da jedno društvo sa uzajamnim udjelima ima većinski kapital-udio u drugom društvu ,ili
- ako jedno društvo direktno ili indirektno može imati vladajući utjecaj u drugom društvu.

U oba ova slučaja jedno od tih društava pravno se smatra smatra vladajućim a drugo je ovisno društvo

II UGOVORNI OBLICI POVEZIVANJA

Suvremeni ekonomski poredak poslovanja karakteriše stvaranje korporacija- (multinacionalnih kompanija) sa velikom koncentracijom kapitala spajanjem više poslovnih subjekata.

Ova koncentracija u pravnoj teoriji se djeli na dva oblika:

- **statusna i**

- **ugovorna forma.**

Kod statusnih oblika povezivanja dominantno je povezivanje putem kapitala sticanjem većinskog učešća u temeljnom kapitalu društva u većinskim odlučivanjem – upravljenjem bilo preuzimanjem postojećih društava ili stvaranjem novih društava. (to su tzv. povezana društva matična/vladajuća - ovisna/supsidijarna društva).

Kod ugovornih oblika povezivanja (za razliku od statusnih) nema uticaja na statusne i organizacione promjene povezanih društava .

Ovim ugovorima kreiraju se raznovrsni oblici povezivanja ,koji su slični privrednim društvima ,ali za razliku od njih ne registriiraju se kod nadležnog organa i pravni profil im se određuje u pravilu ugovorom između subjekata povezivanja.

OBLICI(VRSTE) UGOVORNOG POVEZIVANJA PD

Ugovorna povezivanja poslovnih subjekata vrše se putem neimenovanih ugovora autonomnog poslovnog prava.

U pravnoj teoriji poslovnog prava i uporednom zakonodavstvu imamo sljedeće ugovorne oblike povezivanja:

- 1. Tajno društvo**
- 2. Ugovor o kartelu**
- 3. Ugovor o konzorcijumu**
- 4. Preduzetnički ugovor (ugovor o joint venture)**

Tajno društvo

-Tajno društvo je oblik ugovornog povezivanja više poslovnih subjekata (privrednih društava) i poduzetnika (obrtnika).

Osnov nastanka je ugovor između tajnog člana, koji ulaže ugovoreni iznos kapitala u ostvarenje poduhvata, i druge ugovorne strane kao poduzetnika.

Forma ugovora nije propisana, pa se on može zaključiti usmeno, pismeno ili konkludentnim radnjama.

Tajno društvo nema pravni subjektivitet niti se upisuje u registar.

U našem pozitivnom pravu tajno društvo nije posebno regulisano, te je uobičajeno da se primjenjuju pravila ortakluka.

-Tajno lice može biti bilo koja osoba, a druga ugovorna strana mora biti privedno društvo. Tajni član učestvuje imovinskim ulogom, a prema trećim licima istupa samo poduzetnik. U skladu s tim se reguliše pravo na podjelu dobiti i imovinska odgovornost za obaveze prema trećim licima.

Karakteristike tajnog društva:

1. Tajno društvo nije privredno društvo jer prema trećim osobama ne nastupa kao poslovni subjekt. Ono je isključivo unutarnje društvo jer ulog tajnog člana postaje imovina poduzetnika druge ugovorne strane- javnog člana.
2. Tajno društvo se ne upisuje u sudski registar. Ono ne vodi poslovanje niti ima poslovnu i pravnu sposobnost.
3. Tajno društvo nastaje ugovorom (pismenim ili usmenim).
4. Tajno društvo učestvuje u privrednom društvu drug ugovorne strane -javnog člana. Tajni član može biti svaka osoba trgovac ili netrgovac.
5. Tajno društvo nema status pravne osobe i nema firmu. U poduzetnikovu firmu- javnog člana ne može se unositi ime niti firma tajnog društva.
6. Tajni član učestvuje u tajnom društvu imovinskim ulogom koji ulazi u imovinu poduzetnika a može biti u novcu, stvarima i pravima.
7. Prema trećim osobama u pravnom i poslovnom prometu istupa samo poduzetnik i on je isključivi nosilac prava i obveza iz poslovanja tajnog društva.

8. Tajni član stiče pravo učešća u dobiti i pokrivanju gubitaka poduzetnika-javnog člana
9. U ispunjenju svojih obveza iz tajnog društva ,javni član mora poslovati kao dobar privrednik i profesionalno.
10. Poduzetnik (javni član) tajnog društva smije se koristiti ulogom tajnog člana samo na ugovoreni način tj . namjenski radi čega je i osnovano tajno društvo.
11. Tajni član ne može svoj ulog prenjeti na treću osobu van društva bez suglasnosti javnog člana.
12. Imovina tajnog društva je poduzetnikova imovina tajnog društva i tajno društvo odgovara prema trećim osobama i prema povjericima svojom imovinom.
13. Zabrana konkurencije odnosi se samo na poduzetnika ako nije drugačije ugovoreno.
14. Tajno društvo je pogodan oblik personalnog društva u kome tajni član učestvuje u unutarnjem odnosu kao ugovorna strana bez odgovornosti za obveza društva prema trećim osobama –povjericima.
15. Tajni član društva nije obvezan vratiti primljenu dobit zbog kasnijih gubitaka .
16. Obveza tajnog člana je samo uplata ugovorenog uloga (udjela).

Prestanak tajnog društva

-Tajno društvo može prestati:

- istekom vremena na koje je zaključen ugovor o tajnom društvu ,

-Ostvarenjem cilja zbog koga je zaključen ili ako taj cilj postane nemoguć za ostvarenje.

- Smrću fizičke osobe ili prestankom poduzetnika kojim ima status pravne osobe ;

- sporazumno , -voljom ugovornih strana

-otkazom bilo koje strane. (najčešći razlog prestanka u praksi)

-Otvaranjem stečajnog postupka nad poduzetnikom odnosno tajnim članom.

-U slučaju prestanka poduzetnik i tajni član sastavljaju obracun, na osnovu kojeg poduzetnik isplacuje tajnom članu vrijednost njegovog uloga i neisplacenu dobit.

-Obracun se ne sastavlja u slučaju stečaja nad poduzetnikom, već se postupak vodi po pravilima stečajnog prava.

- U tajnom društvu nema zajedničke imovine pa se zbog toga ne provodi likvidacija društva.

Tajno društvo može biti osnovano na neodređeno i na određeno vrijeme kao i ostali PD.

Karteli

-Karteli su ugovorni oblici horizontalnog povezivanja privrednih subjekata koji proizvode iste ili slične proizvode radi regulisanja zajedničkog nastupa na tržištu i drugih ekonomskih ciljeva.

KARTEL nastaje na temelju ugovor između više poslovnih subjekata (kartelni sporazum) koji zadržavaju svoju samostalnost (pravni subjektivitet) a podvrgavaju se određenim pravilima ponašanja iz kartelnog sporazuma.

CILJ osnivanja kartela je :

- Smanjenje međusobne konkurentnosti i postizanje monopolnog položaja;**
- Postizanje zajedničke cijene.**

-KARTELI utvrđuju:

- cijenu –najnižu koja važi za sve članice kartela (kartel cijena;**
- teritorijalnu podjelu tržišta (kartel tržište) i**
- maksimalnu količinu prodaje i proizvodnje svakoj članici kartela (kartel proizvodnja) i**
- po određenom ključu dijeli dobit (kartel dobit)**

VRSTA KARTELA

U pravnoj nauci karteli se dijele na:

- **a) Kartele kojima se reguliše proizvodnja, prodaja i sistem cijena (tzv.kontingent ni karteli) i**
- **b) Kartele za repatrijaciju prihoda , tj. zajednički fond za subvenciju članova koji zbog članstva u kartelu trpe gubitke ili za suzbijanje eventualnih konkurenata i podjelu tržišta.**

Klasičan primjer kartel sporazuma (kartela) je OPEKA u naftnoj industriji gdje je regulirana proizvodnja ,njena količina i cijena na svjetskom tržištu.

CILJ kartelnog sporazuma je izbjegavanje oštne konkurencije cijena između članica kartela. Tzv rat cijena.

Karteli kao ugovorna forma povezivanja su u SAD zabranjeni dok se u evropskim zemljama tolerišu.

Konzorcijum

-Konzorcijum je ugovorno udruženje pojedinaca ili privrednih društava radi zajedničkog finansiranja ili izvođenja nekog poduhvata, pri čemu članovi konzorcija dijele rizik i dobit.

-Ugovorom se jednom članu konzorcija daje uloga punomoćnika – pilot društva, koje zastupa sve članice grupacije pred naručiocem. Zaključuje ugovor i zastupa članice tokom njegove realizacije.

-Ugovor o konzorciju se najčešće zaključuje ad hoc, za konkretan poduhvat čija realizacija je vremenski ograničena.

Ugovori o konzorciju mogu bit i otvorenog i zatvorenog tipa, što zavis i od mogućnosti pristupa novih članova.

V. oblik: Poduzetnički ugovori

Osim putem kapitala privredna društva se mogu povezivati i ugovorima tzv. formalno ugovorno povezivanje

-Ugovori o povezivanju društava se u poslovnom pravu, a posebno u njemačkom i pravima pod njegovim uticajem, nazivaju poduzetnički ugovori.

PODUZETNIČKIM UGOVORIMA – u pravilu ovisno društvo povjerava vođenje poslova vladajućem (matičnom) društvu ili pak ovisno društvo prenosi svoju dobit na vladajuće društvo.

-Zavisno od funkcije koja se njima želi postići, razlikuju se:

- a) Ugovor o vođenju poslova – ugovor o upravljanju;
- b) Ugovor o prenosu dobiti;
- c) Ugovor o zakupu pogona i propuštanju pogona
- d) Ostali preduzetnički ugovori sa specifičnim klauzulama.

a) Ugovor o vođenju poslova

- Ugovor o vođenju poslova je ugovor kojim društvo kapitala povjerava vođenje poslova drugom privrednom društvu (društvu lica ili kapitala).**
- U poslovnoj praksi u trenutku zaključenja ugovora najčešće već postoji faktička povezanost vladajućeg i ovisnog društva.**
- Ovisna društva su dužna izvršavati sve upute matičnog društva , čak i u slučaju da im mogu biti štetne. Samo izuzetno, ovisna društva neće izvršiti upute ako su one protivne ugovoru i za posljedicu imaju prestanak ovisnog društva.**
- Ugovorom se vladajuće društvo obavezuje da će snositi sve poslovne gubitke ovisnih društava dok taj ugovorni odnos traje.**
- Ostvarena dobit se dijeli na članove vladajućeg (matičnog) i ovisnih društava u vidu tzv.primjerene naknade.**

b). Ugovor o prenosu dobiti

-Ugovor o prenosu dobiti je ugovor o povezivanju, kojim se društvo kapitala obavezuje da će drugom društvu prenijeti cjelokupnu i/ili djelimičnu svoju dobit.

-Društvo na koje se dobit prenosi obavezuje se na pokriće gubitaka i davanje primjerene naknade ili otpremnine članovima društva čija mu je dobit prenesena.

-U praksi se ugovor o prenosu dobiti najčešće kombinuje sa ugovorom o vođenju poslova.

c) .Ugovor o zakupu i propuštanju pogona

Ugovorom o zakupu pogona jedno društvo (zakupodavac) daje u zakup drugom društvu (zakupoprimcu) svoj pogon, da on vodi pogon u svoje ime i za svoj račun uz obvezu plaćanja zapukpnine. Kod ovog govora pogon ostaje u lasništv zakupodavca ,stim što ga samo predaje u posjed i na korištenje društvu zakupcu uz naknadu.

Ugovor o propuštanju pogona je takva vrst a poduzetničkog ugovora kojim jedno društvo vlasnik propušta vođenje pogona drugom društvu nevlasniku da ga vod u nime davaoca (vlasnika) ali za svoj račun. Tj račun zakupoprimca koji preuzima pogon u posjed i iskorištava .

Na osnovu oba ugovora zasnivaju se odnosi ovsnog i vladajućeg društva ,tako da je vladauće društvo obvezno pokriti sve godinje gubitke koji nastanu za vrijeme trajanja ugovora .

Na ove ugovore se supsidijarno primjenjuje zakon o obligacionim odnosima pored ugovornih pravila iz ugovora.

Zaključivanje ,otkaz i raskidanje poduzetničkih ugovora

-Svi poduzetnički ugovori se zaključuju u pismenoj formi na koje skupština vladajućeg i ovisnog društva daju suglasnost sa 2/3 većinom zbog vrijednosti i značaja ugovora i zbog zaštite manjinskih prava i interesa povezanih društava (dioničara ili vlasnika udjela)

-Otkaz poduzetničkih ugovora može nastupiti samo krajem poslovne godine ili krajem drugog obračunskog perioda. Otkazni rok određuju ugovorne strane, a za otkaz nije potrebna saglasnost skupština.

-Raskidanje preduzetničkih ugovora može iz važnih razloga nastupiti i bez otkaznog roka. Razlozi za raskid mogu bit i viša sila, ozbiljne teškoće na strani koja raskida ugovor, te ako se može predvidjeti da druga ugovorna strana neće moći da ispuni svoje obaveze.

O raskidu je potrebno pismeno obavijestiti drugu ugovornu stranu. Smatra se da raskid nije dopušten kod poduzetničkih ugovora o vođenju poslova i prenos u dobiti, jer on zadire u prava vanjskih dioničara.

VI. Oblik: Priključeno društvo

- Priključenje znači potpunu ekonomsku integraciju jednog (priključenog) društva s drugim (glavno društvo), u kojoj oba društva zadržavaju svoju pravnu samostalnost.
- Do priključenog društva može doći samo između društava kapitala, sa odnosom vladajućeg i zavisnog društva.
- Vladajuće društvo daje obavezujuće upute priključenom društvu u pogledu vođenja poslova, s tim što preuzima odgovornost prema trećim licima (kao kod ugovora o vođenju poslova).
- Priključenje je slično statusnoj promjeni spajanja i pripajanja (fuziji), s tim što se od nje u pravnom dejstvu razlikuje po tome što priključeno društvo zadržava svoj pravni subjektivitet , dok se spojena odnosno pripojena društva gase.

Zaštita povjerilaca priključenog društva

Zaštita povjerilaca priključenog društva se po uporednim zakonodavstima ostvaruje na 2 načina:

1. davanjem obezbjeđenja i
2. solidarnom odgovornošću glavnog društva za obaveze priključenog društva.

U uporednom pravu su poznata 2 načina provođenja priključenja :

- a) Redovno priključenje – kad u priključenom društvu sve dionice odnosno udjele drži glavno društvo;
- b) Priključenje odlukom većine – kad glavno društvo drži 95%-100% nominalnog kapitala.

Prestanaka priključenja

Prestanak priključenja može nastupit i iz više razloga :

- **1. odlukom skupštine ,**
- **2. ako vladajuće društvo izgubi status društva kapitala,**
- **3. ako ne drži sve dionice priključenog društva,**
- **4. prestankom glavnog društva.**